

МІНІСТЕРСТВО ОБОРОНИ УКРАЇНИ
УКРАЇНСЬКА ВІЙСЬКОВО-МЕДИЧНА АКАДЕМІЯ

Кафедра військово-профілактичної медицини
(назва)

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Начальник кафедри

П-к М/с

А.КОЖОКАРУ

« 28 »

2020 року

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ІМУНОПРОФІЛАКТИКА

(назва навчальної дисципліни)

для лікарів за спеціалізацією «Загальна практика – сімейна медицина» (для
СВ, ПС, ВМС)

рівень вищої освіти _____ другий (магістерський)

вид дисципліни _____ професійно-спеціальна підготовка вибору слухача
(загальна підготовка (обов'язкова/вибіркова) / професійна підготовка (обов'язкова/вибіркова))

форма навчання _____ денна
(денна/заочна)

Київ – 2020/2021 навчальний рік

ЗМІСТ

1. Опис курсу.
2. Мета викладання дисципліни
3. Завдання вивчення дисципліни
4. Очікувані результати (компетентності)
5. Пререквізити
6. Тривалість курсу
7. Інформація про викладача
8. Методи викладання
9. Політика курсу
10. Форма контролю знань
11. Шкала оцінок
12. Змістовний план вивчення навчальної дисципліни (структура)
13. Завдання для самостійної роботи
14. Питання до заліку.
15. Рекомендована література
16. Структурно-логічна схема вивчення навчальної дисципліни
17. Глосарій

1. Опис курсу та Веб-сайт його розміщення;

Навчальна дисципліна «Імунопрофілактика» належить до циклу дисциплін професійно-спеціальної підготовки вибору слухача, викладається у другому півріччі 1-ого року навчання за освітньо-кваліфікаційний рівнем: магістр медицини; спеціальність: 222 «Медицина»; спеціалізація: загальна практика – сімейна медицина.

Імунопрофілактика як навчальна дисципліна базується на знаннях з епідеміології, інфекційних хвороб, основ медичного забезпечення військ і закладає основи теоретичних знань та практичних навичок з організаційних, загальних та окремих питань військової епідеміології в обсязі необхідному для виконання функціональних обов'язків у мирний та у воєнний час.

Знання імунопрофілактики для лікарів необхідне для ознайомлення із законодавчими актами щодо імунопрофілактики населення та військовослужбовців ЗС України, які чинні в Україні та з основами імунопрофілактики інфекційних захворювань; визначити препарати для проведення імунізації; способи та терміни проведення щеплень згідно календаря щеплень; умови зберігання вакцин, а також можливі несприятливі події після імунізації; набуття професійних вмінь з ведення медичної документації.

Основними організаційними формами навчання є лекційні, практичні заняття та семінарські заняття. Лекції покликані підвищити інтерес слухачів до глибшого самостійного вивчення питань навчальної дисципліни. Практичні заняття закріплюють набуті на лекціях і під час самостійної підготовки знання та формують у слухачів навички, а семінарські заняття поглиблюють знання з цієї дисципліни.

Режим доступу до курсу на Навчальному порталі Української військово-медичної академії УВМА:

<https://mcdl.mil.gov.ua/course/view.php?id=375>

2. Мета викладання дисципліни

Головною метою викладання навчальної дисципліни «Імунопрофілактика» є: поглиблення теоретичної підготовки згідно з сучасним рівнем епідеміологічної науки, здатність здійснювати оцінку проведення імунопрофілактики та екстреної профілактики та використовувати сучасні препарати для імунопрофілактики при різних інфекційних захворюваннях, здійснення епідеміологічного нагляду за інфекційними захворюваннями, оволодіння практичними навичками по плануванню і набуті практичні навички щодо проведення протиепідемічних заходів в об'ємі, необхідному для виконання службових обов'язків.

3. Завдання вивчення дисципліни

Завданнями навчальної дисципліни є:

- знання законодавчих актів і нормативно-технічних документів, що регламентують діяльність санітарно-епідеміологічних установ;
- вивчення організації, контролю та оцінки проведення імунопрофілактики та екстреної профілактики;
- вивчення вимог до зберігання, транспортування та правила прийому медичних імунобіологічних препаратів;
- вивчення сучасних препаратів для імунопрофілактики при різних інфекційних захворюваннях;
- ознайомлення з переліком медичних протипоказань до проведення профілактичних щеплень, післявакцинальних реакцій та ускладнень.

4. Очікувані результати (компетентності)

Компетентності:

Загально-професійні компетентності:

- розуміння суті і соціальної значимості своєї професії, бути готовим до постійного професійного зростання, отримання нових знань;
- здатність до самостійного рішення професійних задач, аналізу та планування своєї професійної діяльності;
- здатність науково організовувати свою працю, застосовувати комп'ютерну техніку в сфері професійної діяльності;
- базові уявлення про основні поняття логістики.

Спеціалізовано-професійні компетентності:

- Після вивчення дисципліни слухачі повинні знати:
- організаційну структуру Служби превентивної медицини та функціональні напрямки її діяльності;
- основні законодавчі акти та відомчі документи, якими керується Служба превентивної медицини в своїй діяльності;
- основні положення щодо імунопрофілактики інфекційних хвороб в системі охорони здоров'я населення країни;
- сучасні вимоги до медичних імунобіологічних препаратів;
- вимоги до зберігання, транспортування та правила прийому медичних імунобіологічних препаратів;
- сучасні препарати для імунопрофілактики та їх використання при різних інфекційних захворюваннях;
- щеплення, які проводяться на ендемічних і ензоотичних територіях та за епідемічними показаннями;
- перелік медичних протипоказань до проведення профілактичних щеплень;
- післявакцинальні реакції та ускладнення;
- оцінку ефективності імунопрофілактики;
- наукові основи планування профілактичних та протиепідемічних заходів та прийняття управлінських рішень;
- методику оцінки ефективності профілактичних та протиепідемічних заходів;

облікову і звітну документацію по імунопрофілактиці.
Після вивчення дисципліни слухачі повинні вміти:
здійснювати організацію та контроль імунопрофілактики та екстреної профілактики;
організовувати та здійснювати контроль за проведенням імунопрофілактики по плановим та епідемічним показанням;
застосовувати сучасні препарати для імунопрофілактики при різних інфекційних захворюваннях;
організовувати проведення щеплень на ендемічних і ензоотичних територіях та за епідемічними показаннями;
проводити оцінку ефективності імунопрофілактики;
проводити епідеміологічний нагляд по відношенню до інфекційних та паразитарних захворювань;
складати плани протиепідемічних та профілактичних заходів по відношенню до різних інфекційних та паразитарних захворювань;
здійснювати взаємодію з різними відомствами і закладами по проведенню протиепідемічних та профілактичних заходів;
проводити санітарно-просвітницьку роботу серед населення.

Результати навчання:

Кінцевою метою вивчення дисципліни є набуття слухачами практичних навичок з організації проведення імунопрофілактики:
знання законодавчих актів і нормативно-технічних документів, що регламентують діяльність санітарно-епідеміологічних установ;
вміння здійснювати організацію, контроль та оцінку проведення імунопрофілактики та екстреної профілактики;
знання сучасних вимог до медичних імунобіологічних препаратів;
знання вимог до зберігання, транспортування та правила прийому медичних імунобіологічних препаратів;
вміння використовувати сучасні препарати для імунопрофілактики при різних інфекційних захворюваннях;
знання щеплень, які проводяться на ендемічних і ензоотичних територіях та за епідемічними показаннями;
знання переліку медичних протипоказань до проведення профілактичних щеплень;
знання післявакцинальних реакцій та ускладнень;
вміння проводити оцінку ефективності імунопрофілактики.
Зазначені практичні навички формуються на кожному занятті з навчальної практики під керівництвом викладача.

5. Пререквізити

Вміння працювати на ПЕОМ, здійснювати пошук інформації у глобальній мережі Інтернет, використовувати сучасні інформаційні технології.

«Імунопрофілактика» як навчальна дисципліна ґрунтується на вивченні слухачами УВМА таких дисциплін як: інфекційні хвороби, епідеміологія та військова епідеміологія, загальна тактика, організація медичного забезпечення військ, управління повсякденною діяльністю медичної служби й інтегрується з цими дисциплінами.

6. Тривалість курсу

Обсяг дисципліни: 2 кредита ECTS 60 годин.

Лекцій: 8 годин.

Групові заняття: 8 годин.

Практичних занять: 22 години.

Форма контролю: модульний контроль, залік.

Теми що розглядаються:

Кредитний модуль 1.

Змістовий модуль 1. Організаційні і методичні основи імунопрофілактики інфекційних захворювань у військах

Тема 1. Сучасні вимоги до медичних імунобіологічних препаратів

Тема 2. Вимоги до зберігання, транспортування та правила прийому медичних імунобіологічних препаратів

Тема 3. Організація імунопрофілактики в іноземних арміях військовослужбовців Збройних Сил України, які залучаються до участі в міжнародних операціях з підтримання миру і безпеки

Тема 4. Специфічна профілактика інфекційних захворювань в Збройних Силах України

Змістовий модуль 2. Основні положення щодо імунопрофілактики інфекційних хвороб в системі охорони здоров'я населення країни.

Тема 5. Організація і проведення профілактичних щеплень

Тема 6. Рекомендовані щеплення

Тема 7. Щеплення, які проводяться на ендемічних і ензоотичних територіях та за епідемічними показаннями

Тема 8. Медичні протипоказання до проведення профілактичних щеплень

Тема 9. Післявакцинальні реакції та ускладнення

Тема 10. Оцінка ефективності імунопрофілактики

7. Інформація про викладача

Викладач	Огороднійчук Ірина Володимирівна
Вчений ступінь	доктор медичних наук
Посада	професор кафедри
Наукові інтереси	Епідеміологія, соціальна медицина
Контактний телефон викладача	0505813677
E-mail викладача	Iro4ka.ogo@ukr.net

8. Методи викладання

денна форма навчання:

- фронтальна форма навчання, коли усі слухачі під контролем викладача виконують одне і теж завдання одночасно;
- індивідуальна форма навчання, коли слухачі виконують завдання послідовно, один за одним.

При цьому, залежно від необхідності досягнення рівнів знання чи вміння викладач повинен використовувати наступні методи:

- пояснювально-ілюстраційний метод, при якому викладач доводить готову інформацію різними засобами, а слухачі її сприймають, усвідомлюють та фіксують у пам'яті. Цей метод є одним із найбільш економічних способів передачі знань, передбачає використання таких засобів інформації, як слово (усне і друковане), різні наочні посібники, плакати, відео- і кінофільми, комп'ютерний ілюстраційний матеріал і т. ін. Знання, які отримані в результаті реалізації цього методу не формують вміння, цей метод використовується для досягнення рівня “Знати”;

- репродуктивний метод, головною ознакою якого є доведення і повторення способу діяльності, згідно завдання викладача.

- проблемне викладання використовується викладачем при постановці проблеми перед тими, хто навчається і подальшого її вирішення, але при цьому викладач показує шляхи рішення, розкриває хід своєї думки. Цей метод повинен застосовуватись викладачем під час проведення практичних занять. Безпосереднім результатом проблемного викладання повинно бути засвоєння слухачем способу і логіки вирішення конкретної проблеми, але ще без вміння застосовувати їх самостійно. Цей метод навчає слухачів способу отримання знань. З його допомогою вони отримують навички творчого мислення.

- частково-пошуковий (евристичний) метод служить меті поступового наближення слухачів до самостійного вирішення проблем шляхом попереднього навчання виконання окремих елементів рішення. Використовується при виконанні практичних завдань щодо прогнозування соціально-педагогічних ситуацій у військовому колективі, коли спосіб пошуку оптимального рішення визначає викладач, але рішення знаходить сам слухач.

- винахідницький метод є необхідним для повноцінного засвоєння досвіду творчої діяльності. Викладач використовує його для забезпечення творчого застосування знань, оволодіння методами наукового пізнання, формування риси творчої діяльності є умовою формування зацікавленості, потребу в такій формі діяльності. Формами застосування цього методу є: завдання на самопідготовку.

9. Політика курсу

Слухач повинен:

- вчасно приходити на заняття.

- у випадку пропуску лекційних / практичних занять без поважної причини, слухач може бути не допущений до підсумкового контролю (заліку), або його підсумкова оцінка буде знижена;

- добросовісно готуватися до усіх видів поточного та підсумкового контролю;

- брати активну участь у практичних заняттях;

- бути толерантним у спілкуванні з викладачем та іншими слухачами, зокрема під час обговорення питань на лекційних, практичних та семінарських заняттях;

- слухач може перескласти підсумкову контрольну роботу у випадку отримання оцінки «незадовільно»;

- у випадку порушення норм академічної доброчесності під час виконання завдань поточного чи підсумкового контролю, слухач отримає «0» балів.

- неухильно дотримуватися правил внутрішнього розпорядку навчального закладу; інших видів політики, передбаченої нормативними документами, що регулюють навчальний процес в УВМА.

Якщо слухач має претензії до викладача через оцінювання, якість надання послуг тощо, спершу треба повідомити про це самого викладача; якщо проблему не вдалося вирішити, слухач має право звернутися до начальника кафедри чи керівництва факультету.

10. Види контролю знань та методи їх проведення

Складовою частиною процесу навчання є система контролю та звітності слухачів за якістю засвоєння навчального матеріалу. Головна мета контролю полягає у забезпеченні наукового рівня придбаних слухачами знань, міцності сформованих у них вмінь та навичок.

Види контролю:

- поточний контроль базових знань;
- самоконтроль
- підсумковий (залік з кредитного модулю).

Методи оцінювання результатів навчання

1. Індивідуальне усне опитування.
2. Тестовий контроль.
3. Вирішення типових практичних завдань.
4. Письмовий теоретичний контроль.
5. Індивідуальний контроль практичних дій та отриманих результатів

Методи поточного контролю: усне опитування, письмовий експрес контроль, виступи при обговоренні питань на практичних заняттях;

Методи модульного контролю: письмовий експрес контроль, контрольне завдання;

Методи самоконтролю: питання самоконтролю;

Методи підсумкового контролю: залік.

Складовою частиною процесу навчання є система контролю та звітності слухачів за якістю засвоєння навчального матеріалу. Головна мета контролю полягає у забезпеченні наукового рівня придбаних слухачами знань, міцності сформованих у них вмінь та навичок.

Контроль успішності та якості підготовки слухачів включає:

- вхідний контроль;
- поточний контроль;
- самоконтроль;
- підсумковий контроль (залік).

Кількість контрольних заходів, форми їх проведення, періодичність доводяться до слухачів на початку вивчення дисципліни та навчального семестру.

Вхідний контроль – проводиться для визначення базового рівня знань слухачів на початку вивчення дисципліни.

Поточний контроль – проводиться науково-педагогічними (педагогічними) працівниками на всіх видах навчальних занять у формі усного опитування або письмового експрес-контролю (летючки) під час виступів слухачів при обговоренні питань на семінарських і практичних заняттях, у формі комп'ютерного тестування, а також індивідуальних завдань, передбачених робочою програмою модуля (навчальної дисципліни).

Основна мета поточного контролю – постійне отримання викладачем інформації про якість засвоєння слухачами матеріалу навчальної дисципліни, перевірка готовності слухачів до виконання наступних навчальних завдань, а також управління їх навчальною мотивацією.

Результати поточного контролю є основною інформацією під час проведення диференційованого заліку (модульного контролю) і враховуються науково-педагогічним (педагогічним) працівником при визначенні підсумкової оцінки з даної навчальної дисципліни. Результати поточного контролю фіксуються в журналі обліку навчальних занять за 4-бальною шкалою.

Самоконтроль призначений для самооцінки слухачами якості засвоєння навчального матеріалу з конкретного розділу (теми) навчальної дисципліни.

З цією метою в навчальних посібниках для кожної теми (розділу), а також у завданнях на самостійну підготовку передбачаються питання для самоконтролю.

Підсумковий контроль (диференційований залік) це контроль знань, вмінь, навичок слухачів після вивчення логічно завершеної частини (змістового модуля) програми навчальної дисципліни. Підсумковий контроль може проводитися у формі усного опитування, контрольної роботи, тестування тощо.

Підсумковий контроль проводиться у вигляді диференційованого заліку в термін, встановлений графіком навчального процесу (в ході останнього навчального заняття наприкінці вивчення блоку змістового модулю протягом

90 хвилин) та в обсязі навчального матеріалу, визначеному робочою програмою навчальної дисципліни.

Підсумковий контроль є обов'язковим. За результатами поточного контролю слухач не може бути звільненим від підсумкового контролю.

Слухач, який на підсумковому контролі отримав оцінку “незадовільно”, повинен скласти його повторно і отримати позитивну оцінку. Слухач не може повторно складати підсумковий контроль з метою підвищення оцінки.

У разі порушення слухачем встановленого порядку здійснення контрольного заходу (списування, підміна завдання, використання недозволених матеріалів чи засобів) викладач відстороняє цього слухача від виконання завдання, робить позначку в журналі обліку навчальних занять, оцінює його роботу в нуль балів (незадовільно).

Слухачам забороняється обмінюватись інформацією у будь-якій формі, або використовувати інші матеріали та засоби, крім дозволених.

Відмова слухача від відповіді на білет (тест) оцінюється як незадовільна відповідь.

Форма проведення заліку (усна, письмова, комбінована, тестування тощо), зміст і структура контрольних завдань та критерії оцінювання обговорюються на засіданні кафедри і затверджуються начальником кафедри не пізніше ніж за місяць до початку складання контрольного заходу.

Оцінювання результатів підсумкового контролю навчальних досягнень слухачів здійснюється за 100-бальною шкалою, за шкалою ЄКТС та національною шкалою.

11. Шкала оцінок

Розрахунок шкали рейтингової оцінки (в балах) кредитного модуля – рейтингова оцінка (в балах) за дисципліну складається з суми всіх отриманих балів, але не більше 100.

Рейтингова оцінка слухача з дисципліни складається з балів, що він отримує за:

1. Відповіді на заняттях;
2. Виконання практичних вправ та нормативів;
3. Відповідь на заліку;
4. Штрафні та заохочувальні бали.

Система рейтингових (вагових) балів та критерії оцінювання:

Оцінювання на змістовому модулі (семінари).

Ваговий бал за одну відповідь дорівнює – вазі теми у дисципліні:

– повна та обґрунтована відповідь на запитання – максимально можлива кількість балів;

– повна відповідь на запитання – середня кількість балів;

– неповна відповідь на запитання – мінімальна кількість балів;

– відсутня відповідь на запитання – 0.

Робота на практичних заняттях.

Ваговий бал за одну відповідь дорівнює – вазі теми у дисципліні:

– повне та самостійне виконання практичного завдання – максимально можлива кількість балів;

– неповне, але самостійне виконання практичного завдання – середня кількість балів;

– виконання практичного завдання за допомогою викладача – мінімальна кількість балів;

– слухач не здатний виконати практичне завдання навіть за допомогою викладача – 0.

Залік.

Максимальна кількість балів за залік дорівнює: 40 балів:

– правильно та повністю виконані всі завдання контрольної роботи: 35-40 балів;

– частково виконані завдання контрольної роботи: 20-34 бали;

– завдання контрольної роботи виконані з помилками: 5-19 балів;

– завдання контрольної роботи не виконані: 0 балів.

Штрафні та заохочувальні бали.

Сума штрафних, так і заохочувальних балів не має перевищувати: 10 балів:

– активна участь в роботі на практичних та групових заняттях: + 1 бал;

– виконання завдань з удосконаленням методичних та дидактичних матеріалів з дисципліни: +1 - +3 бали;

– відсутність на практичному занятті без поважної причини: – 1 бал;

– відсутність на контрольній роботі без поважної причини: – 5 балів.

Розрахунок шкали рейтингової оцінки (у балах) кредитного модуля – рейтингова оцінка (у балах) за дисципліну складається з суми всіх отриманих балів, але не більше 100.

Для визначення оцінки за шкалою ЄКТС та національною шкалою рейтингова оцінка (в балах) кредитного модуля переводиться згідно з таблицею. Переведення балів внутрішньої 100-бальної шкали в національну та шкалу ЄКТС здійснюється у наступному порядку:

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Значення R	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	відмінно
82 – 89	B	добре
75 – 81	C	
66 – 74	D	задовільно
60 – 65	E	
47 – 59	FX	незадовільно
1 – 46	F	

Отримані результати вносять до відомості обліку успішності.

12. Структура та розподіл навчального часу з тем і видів навчальних занять з навчальної дисципліни «Імунопрофілактика»

№ № з/п	Види навчальних занять, індивідуальні завдання та їх номери, контрольні заход и	Кількість годин	Із них		Номери семестрів, назва змістового модуля, тем і занять, навчальн питання	Матеріально-технічне забезпечення	Інформаційно- методичне забезпечення
			Навчальні заняття	Самостійна робота			
1	2	3	4	5	6	7	8
Кредитний модуль 1.					Семестр 1		
Змістовий модуль 1. Організаційні і методичні основи імунопрофілактики інфекційних захворювань у військах							
Тема 1. Сучасні вимоги до медичних імунобіологічних препаратів							
1	Лекція	2	2		1. Біологічні медичні препарати, які використовуються для захисту населення від інфекційних захворювань. 2. Класифікація, показання до використання. 3. Перелік вакцин, які рекомендовані до застосування в Україні.	Презентація лекції Infocus	1,2,4,5,6,7,11,31,35,3 6 Додаткова: 4,7,9
2	Практичне заняття		2		1. Живі вакцини, їх позитивні та негативні сторони. 2. Інактивовані (убиті) вакцини, основні властивості. 3. Корпускулярні вакцини, характеристика та приклади. 4. Анатоксин, спосіб застосування. Хімічні вакцини, їх характеристика. 5. Поняття «ідеальної» вакцини.	Методичні розробки аудиторних занять	1,2,4,5,6,7,11,31,35,3 6 Додаткова: 4,7,9
3	Самостійна робота			2	1. Вакцини, отримані методами генної інженерії, класифікація. Визначення поняття біосинтетичних вакцин. Їх переваги та недоліки. 2. Характеристика векторних (рекомбінантних) вакцин. Спосіб виробництва, приклади застосування. Приклади застосування рибосомальних вакцин. 3. Використання вакцин другої генерації. Класифікація та приклади.	Методичні розробки самостійної позааудиторної роботи	1,2,4,5,6,7,11,31,35,3 6 Додаткова: 4,7,9

Тема 2. Вимоги до зберігання, транспортування та правила прийому медичних імунобіологічних препаратів							
4	Семінарське заняття		2		1. Забезпечення належних умов зберігання, транспортування, приймання та обліку вакцин, анатоксинів та алергену туберкульозного. 2. Визначення поняття «холодовий ланцюг». 3. Основні складові «холодового ланцюга» та його рівні. 4. Вимоги до обладнання «холодового ланцюга». 5. Контроль за дотриманням «холодового ланцюга». 6. Загальні правила зберігання вакцин, анатоксинів, антирабічного імуноглобуліну, протиправцевої сироватки та алергену туберкульозного.	Методичні розробки з аудиторних занять	5,6,7,10,11, 28, 29, 30
5	Практичне заняття		2		1. План екстрених заходів на випадок виникнення аварійних ситуацій порушення «холодового ланцюга» 2. Правила транспортування вакцин, анатоксинів, антирабічного імуноглобуліну, протиправцевої сироватки та алергену туберкульозного. 3. Правила прийому вакцин, анатоксинів, антирабічного імуноглобуліну, протиправцевої сироватки та алергену туберкульозного. 4. Правила обліку вакцин, анатоксинів, антирабічного імуноглобуліну, протиправцевої сироватки та алергену туберкульозного. 5. Порядок відпуску громадянам вакцин та анатоксинів через аптечну мережу.	Методичні розробки з аудиторних занять	5,6,7,10,11, 28, 29, 30
6	Самостійна робота			2	1. Забезпечення належних умов зберігання, транспортування, приймання та обліку вакцин, анатоксинів та алергену туберкульозного. 2. Визначення поняття «холодовий ланцюг». 3. План екстрених заходів на випадок виникнення аварійних ситуацій порушення «холодового ланцюга»	Методичні розробки з самостійної роботи	5,6,7,10,11, 28, 29, 30

Тема 3. Організація імунопрофілактики в іноземних арміях військовослужбовців Збройних Сил України, які залучаються до участі в міжнародних операціях з підтримання миру і безпеки							
7	Практичне заняття		2		1. Підходи до проведення вакцинації військовослужбовцям іноземних армій. 2. Перелік інфекційних захворювань, вакцинація проти яких проводиться серед військовослужбовців іноземних армій. 3. Обов'язкова вакцинація. 4. Обумовлена вакцинація. 5. Особливості проведення імунопрофілактики військовослужбовцям ЗС України, які залучаються до участі в міжнародних операціях з підтримання миру і безпеки.	Методичні розробки з аудиторних занять	8,9,10,11,25,33,34 Додаткова: 1,6,9
8	Самостійна робота		2		1. Основні нормативно-правові документи, що регламентують проведення імунопрофілактики військовослужбовцям які залучаються до участі МОПМБ.	Методичні розробки з самостійної роботи	8,9,10,11,25,33,34 Додаткова: 1,6,9
Тема 4. Специфічна профілактика інфекційних захворювань в Збройних Силах України							
9	Лекція	2	2		1. Організаційні та методичні основи імунопрофілактики інфекційних захворювань у військах. 2. Нормативно-правові документи, які регламентують проведення щеплень у ЗС України. 3. Організація та особливості проведення екстреної профілактики у військах.	Презентація лекції Infocus	5,6,7,10,11,16,17,19, 28, 29, 30

10	Практичне заняття		2		1. Розрахунок персоналу, який залучається до проведення щеплень особовому складу, перелік майна відділення щеплень, перелік обладнання медичного посту невідкладної медичної допомоги та перелік обладнання відділення розведення вакцин. 2. Комплексна (асоційована) вакцинопрофілактика. 3. Імунокорекція та імуотропні препарати. Основні критерії призначення імуномодуючих препаратів. Характеристика імуномодуляторів. 4. Препарати бактеріального і грибкового походження. Бактеріальні та дріжджові субстанції. 4. Синтетичні імуномодулятори. 5. Індуктори інтерферону. 6. Препарати, одержувані з клітин і органів системи імунітету. Препарати крові і імуноглобулінів. Препарати кісткового мозку, лейкоцитів і селезінки. Механізм імуномодуючої дії інтерферонів. 7. Біостимулятори різного походження. 8. Фітоімуномодулятори. 9. Бактеріоімуноterapia. 10. Імуномодуючі ефекти антибіотиків. 11. Препарати для пасивної імунізації.	Методичні розробки з аудиторних занять	5,6,7,10,11,16,17,19, 28, 29, 30
11	Самостійна робота			2	1. Інструкція щодо проведення профілактичних щеплень особовому складу Збройних Сил України в особливий період та у разі загрози біологічного тероризму 2. Розрахунок персоналу, який залучається до проведення щеплень особовому складу, перелік майна відділення щеплень, перелік обладнання медичного посту невідкладної медичної допомоги та перелік обладнання відділення розведення вакцин.	Методичні розробки з самостійної роботи	5,6,7,10,11,16,17,19, 28, 29, 30

Змістовий модуль 2. Основні положення щодо імунопрофілактики інфекційних хвороб в системі охорони здоров'я населення країни.							
Тема 5. Організація і проведення профілактичних щеплень							
12	Лекція	2			1. Теоретичні основи імунопрофілактики. 2. Нормативно-правові документи щодо проведення імунопрофілактики в Україні. 3. Організація роботи кабінету щеплень. Ведення медичної документації.	Презентація лекції Infocus	1,2,3,4,5,6,7,10,11,16,17,19, 28, 29, 30
13	Семінарське заняття		2		1. Нормативно-правові документи щодо проведення імунопрофілактики в Україні. 2. Організація роботи кабінету щеплень. Ведення медичної документації. 3. Календар профілактичних щеплень.	Методичні розробки з аудиторних занять	5,6,7,10,11,16,17,19, 28, 29, 30
14	Практичне заняття		2		1. Календар профілактичних щеплень. Наукове обґрунтування календаря щеплень. Основні терміни. 2. Щеплення дітей з порушенням Календаря. Особливості проведення вакцинації. 3. Щеплення ВІЛ-інфікованих осіб. 4. Щеплення за станом здоров'я. особливості організації та проведення щеплень пацієнтам з високим ризиком виникнення та тяжким перебігом інфекцій. 5. Щеплення проти грипу, пневмококової інфекції, Ніб-інфекції, менінгококової інфекції, Гепатиту А та В.	Методичні розробки з аудиторних занять	5,6,7,10,11,16,17,19, 28, 29, 30
15	Самостійна робота			2	1. Нормативно-правові документи щодо проведення імунопрофілактики в Україні. 2. Організація роботи кабінету щеплень. Ведення медичної документації. 3. Календар профілактичних щеплень.	Методичні розробки з самостійної роботи	1,2,3,4,5,6,7,10,11,16,17,19, 28, 29, 30

Тема 6. Рекомендовані щеплення							
16	Практичне заняття		2		1. Групи, що підлягають щепленню для профілактики вітряної віспи. 2. Групи, що підлягають щепленню для профілактики Гепатиту А. 3. Групи, що підлягають щепленню для профілактики Гепатиту В. 4. Групи, що підлягають щепленню для профілактики грипу. 5. Групи, що підлягають щепленню для профілактики кашлюку, краснухи, епідемічного паротиту, кору. 6. Групи, що підлягають щепленню для профілактики пневмококової та менінгококової інфекцій. 7. Щеплення для профілактики папіломовірусної та ротавірусної інфекцій.	Методичні розробки з аудиторних занять	5,6,10,13,15,25,33,34, Додаткова: 2,4,5
17	Самостійна робота			2	1. Щеплення, які рекомендовані військовослужбовцям ЗС України.	Методичні розробки з самостійної роботи	5,6,10,13,15,25,33,34, Додаткова: 2,4,5
Тема 7. Щеплення, які проводяться на ендемічних і ензоотичних територіях та за епідемічними показаннями							
18	Семінарське заняття		2		1. Основні поняття ендемічної та ензоотичної території. 2. Показання до проведення активної імунопрофілактики. 3. Особливості проведення імунопрофілактики захворювань на ендемічних і ензоотичних територіях	Методичні розробки з аудиторних занять	1,2,4,10,13,15,16,19, 20,22,24,28,29,33,34 Додаткова: 4

19	Практичне заняття		2	1. Проведення щеплень для профілактики туляремії. Групи, що підлягають щепленню для профілактики туляремії. 2. Проведення щеплень для профілактики бруцельозу. Групи, що підлягають щепленню для профілактики бруцельозу. 3. Проведення щеплень для профілактики чуми. 4. Щеплення для профілактики сибірської виразки. Групи, що підлягають щепленню для профілактики сибірської виразки. 5. Щеплення для профілактики гарячки Ку, кліщового енцефаліту, черевного тифу. 6. Проведення щеплень для профілактики грипу. Групи, що підлягають щепленню для профілактики грипу. 7. Особливості проведення щеплень для профілактики жовтої лихоманки. 8. Щеплення для профілактики сказу. Групи, що підлягають щепленню для профілактики сказу. 9. Проведення щеплень для профілактики дифтерії. Групи, що підлягають щепленню для профілактики дифтерії. 10. Щеплення для профілактики правця. 11. Проведення щеплень для профілактики Гепатиту А. Групи, що підлягають щепленню для профілактики Гепатиту А. 12. Показання до проведення щеплень для профілактики поліомієліту. 13. Проведення щеплень для профілактики кору, епідемічного паротиту, краснухи. 14. Проведення щеплень для профілактики менінгококової інфекції. Групи, що підлягають щепленню для профілактики менінгококової інфекції. 15. Проведення щеплень для профілактики Гепатиту В. Групи, що підлягають щепленню для профілактики Гепатиту В.	Методичні розробки з аудиторних занять	1,2,4,10,13,15,16,19, 20,22,24,28,29,33,34 Додаткова: 4
----	-------------------	--	---	--	--	--

					16. Особливості проведення щеплень для профілактики вітряної віспи та кашлюку.		
20	Самостійна робота			2	1. Основні поняття ендемічної та ензоотичної території. 2. Показання до проведення активної імунопрофілактики. 3. Особливості проведення імунопрофілактики захворювань на ендемічних і ензоотичних територіях	Методичні розробки з самостійної роботи	1,2,4,10,13,15,16,19, 20,22,24,28,29,33,34 Додаткова: 4
Тема 8. Медичні протипоказання до проведення профілактичних щеплень							
21	Практичне заняття		2		1. Протипоказання для застосування всіх вакцини та анатоксинів. 2. Протипоказання для застосування усіх живих вакцин. 3. Протипоказання для застосування БЦЖ. 4. Протипоказання для застосування ОПВ. 5. Протипоказання для застосування вакцини проти кашлюку. 6. Протипоказання для застосування живої вакцини проти кору, живої паротитної вакцини, вакцини проти краснухи або тривакцини (кір, паротит, краснуха). 7. Визначення поняття імуносупресивної терапії.	Методичні розробки з аудиторних занять	5,6,7,10,11,22,28,29, 30
22	Самостійна робота			2	1. Протипоказання для застосування всіх вакцини та анатоксинів 2. Визначення поняття імуносупресивної терапії.	Методичні розробки з самостійної роботи	5,6,7,10,11,22,28,29, 30
Тема 9. Післявакцинальні реакції та ускладнення							
23	Лекція	2			1. Післявакцинальні реакції (ПВР), що виникають у зв'язку з проведенням щеплення. 2. Післявакцинальні ускладнення (ПВУ). Визначення поняття. 3. Строки розвитку поствакцинальних реакцій та ускладнень.	Презентація лекції Infocus	5,6,7,10,11,22,28,29, 30

24	Семінарське заняття		2		1. Післявакцинальні реакції (ПВР), що виникають у зв'язку з проведенням щеплення. 2. Післявакцинальні ускладнення (ПВУ). Визначення поняття. 3. Строки розвитку поствакцинальних реакцій та ускладнень.	Методичні розробки аудиторних занять з	5,6,7,10,11,22,28,29,30
25	Практичне заняття		2		1. Виявлення ПВР та ПВУ на всіх рівнях медичного обслуговування. 2. Реєстрація післявакцинальних реакцій та ускладнень. 3. Інтенсивність фізіологічних реакцій на введення вакцинних препаратів. 4. Основні клінічні прояви побічних реакцій після застосування вакцин, туберкуліну.	Методичні розробки аудиторних занять з	5,6,7,10,11,22,28,29,30
26	Самостійна робота			2	1. Виявлення ПВР та ПВУ на всіх рівнях медичного обслуговування. 2. Основні клінічні прояви побічних реакцій після застосування вакцин, туберкуліну.	Методичні розробки самостійної роботи з	5,6,7,10,11,22,28,29,30 Додаткова: 4,7,10
Тема 10. Оцінка ефективності імунопрофілактики							
27	Практичне заняття		2		1. Імунологічна ефективність імунізації, її основні критерії оцінки. 2. Оцінка епідеміологічної ефективності імунізації. 3. Визначення понять «індекс ефективності імунопрофілактики» та «коефіцієнт ефективності». 4. Основні критерії оцінки імунопрофілактики	Методичні розробки аудиторних занять з	10, 28,29,30
28	Самостійна робота			2	1. Оцінка клінічної ефективності. 2. Оцінка епідеміологічної ефективності імунізації.	Методичні розробки самостійної роботи з	10, 28,29,30

13. Завдання для самостійної роботи.

Реферати (доповіді, повідомлення):

1. Теоретичні основи імунопрофілактики. Нормативно-правові документи щодо проведення імунопрофілактики в Україні.
2. Особливості проведення імунопрофілактики військовослужбовцям ЗС України, які залучаються до участі в міжнародних операціях з підтримання миру і безпеки. Основні нормативно-правові документи, що регламентують проведення імунопрофілактики військовослужбовцям які залучаються до участі МОПМБ.
3. Щеплення, які рекомендовані військовослужбовцям ЗС України.
4. Основні поняття ендемічної та ензоотичної території. Особливості проведення імунопрофілактики захворювань на ендемічних і ензоотичних територіях.
5. Післявакцинальні реакції (ПВР) та післявакцинальні ускладнення (ПВУ), що виникають у зв'язку з проведенням щеплення.
6. Оцінка ефективності імунопрофілактики. Основні критерії.

14. Питання до заліку

1. Дайте визначення поняття «імунопрофілактика». Організаційні і методичні основи імунопрофілактики інфекційних захворювань у військах.
2. Сучасні вимоги до медичних імунобіологічних препаратів.
3. Визначення поняття «медичних імунологічних препаратів» та їх класифікація.
4. Вимоги до зберігання медичних імунобіологічних препаратів.
5. Вимоги до транспортування медичних імунобіологічних препаратів.
6. Правила прийому медичних імунобіологічних препаратів.
7. Організація імунопрофілактики військовослужбовців країн НАТО.
8. Організація і проведення імунопрофілактики військовослужбовцям Збройних Сил України, які залучаються до участі в міжнародних операціях з підтримання миру і безпеки. Основні нормативні документи.
9. Організація імунопрофілактики в Збройних Силах України. Основні нормативні документи.
10. Планові профілактичні щеплення особовому складу Збройних Сил України в мирний час та особливий період.
11. Організація роботи кабінету профілактичних щеплень.
12. Характеристика медичних імунобіологічних препаратів, що застосовуються з метою специфічної профілактики (активної імунізації) і захисту військ від інфекційних захворювань.
13. Визначення поняття «вакцини» та їх типи.
14. Загальна характеристика виробництва та механізм застосування анатоксину.
15. Комплексна (асоційована) вакцинопрофілактика.

16. Імунокорекція та імуотропні препарати. Основні критерії призначення імуномодуючих препаратів.
17. Проведення пасивної імунізації. Препарати для пасивної імунізації.
18. Організація проведення екстреної профілактики в військах.
19. Організація проведення екстреної профілактики в осередках бактеріального зараження.
20. Основні нормативні документи щодо організації імунопрофілактики в системі охорони здоров'я населення країни.
21. Організація і проведення профілактичних щеплень в системі охорони здоров'я населення.
22. Календар профілактичних щеплень.
23. Щеплення для профілактики туберкульозу.
24. Вакцинації для профілактики гепатиту В.
25. Щеплення для профілактики дифтерії, правця та кашлюку.
26. Вакцинація дітей для профілактики поліомієліту.
27. Вакцинація дітей для профілактики кору, епідемічного паротиту та краснухи.
28. Щеплення дітей з порушенням Календаря.
29. Щеплення ВІЛ-інфікованих осіб.
30. Щеплення за станом здоров'я.
31. Рекомендовані щеплення.
32. Щеплення, які проводяться на ендемічних і ензоотичних територіях та за епідемічними показаннями.
33. Щеплення проти натуральної віспи.
34. Перелік медичних протипоказань до проведення профілактичних щеплень.
35. Післявакцинальні реакції та ускладнення.
36. Оцінка ефективності імунопрофілактики.

15. Рекомендована література

Основна література:

1. Закон України 4004-ХІІ від 24.03.99 р. «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення».
2. Закон України «Про захист населення від інфекційних хвороб» №1645-ІІІ від 06.04.2000 р.
3. Наказ Міністерства Охорони здоров'я України № 595 від 16.09.2011 р. "Про порядок проведення профілактичних щеплень в Україні та контроль якості й обігу медичних імунобіологічних препаратів “.
4. Наказ Міністерства Охорони здоров'я України № 551 від 11.08.2014 р. "Про удосконалення проведення профілактичних щеплень в Україні“
5. Наказ МОЗ України від 18.05.2018 № 947 «Про внесення змін до Календаря профілактичних щеплень в Україні».
6. Наказ МОЗ України від 23.04.2019 № 958 «Про внесення змін до Календаря профілактичних щеплень в Україні»

7. Наказ директора Департаменту з питань охорони здоров'я Міністерства оборони України №32 від 04.04.2005 р. "Про введення в дію Плану профілактичних щеплень особовому складу Збройних Сил України на мирний час".

8. Наказ Міністерства оборони України 06.08.2014 № 508 Про затвердження Положення про організацію медичного забезпечення військовослужбовців Збройних Сил України, які залучаються до участі в міжнародних операціях з підтримання миру і безпеки

9. „Інструкція щодо проведення профілактичних щеплень особовому складу Збройних Сил України в особливий період та у разі загрози біологічного тероризму“ від 16.11.2005 р.

10. І.В.Огороднійчук, О.Д.Крушельницький, О.М.Іванько Імунопрофілактика в Збройних Силах України / Навчальний посібник. - К.: УВМА, 2018. – 100 с.

11. Медицинская микробиология, вирусология, иммунология: Учебник / Л.Б.Борисов, А.М.Смирнова, И.С.Фрейдлин и др.; под. ред. Л.Б.Борисова, А.М.Смирновой. – М.: Медицина, 1994. – 528 с.

12. Актуальні питання епідеміології та профілактики деяких інфекцій в збройних силах, серед населення України та у світі: Монографія / За ред. професора Ю.В. Рум'янцева / Ю.В. Рум'янцев, В.Л.Савицький, О.Д.Крушельницький, Б.І. Воровчук. – К.: УВМА, 2011. - 327 с.

13. Мікробіологія бактеріальних інфекцій в Збройних Силах України: Навчальний посібник, А. А. Кожокару, Л.І. Філіпенко, В.Л. Савицький, О.М. Іванько, Г.В. Лугова К.: УВМА, 2010. – 164 с.

14. Епідеміологія: підручник для студ. вищих мед.навч.закладів / М.А.Андрейчин, З.П.Василишин, Н.О.Виноград та інш.; за ред.І.П.Колеснікової. – Вінниця: Нова Книга, 2012 - 576 с.

15. Кожокару А.А., Савицький В.Л., Іванько О.М., Філіпенко Л.І., Лугова Г.В. Актуальні питання профілактики тропічних інфекцій / Навчальний посібник. – К.: СПД Чалчинська Н.В., 2014. – 500 с.

16. Инфекционные болезни: учебник / О.А.Голубовская, М.А.Андрейчин, А.В.Скурба и др.; под ред.О.А.Голубовской. – К.: ВСИ «Медицина», 2014. – 784 с.

17. Військова епідеміологія з епідеміологією надзвичайних ситуацій: підручник / М.А.Андрейчин, О.Д.Крушельницький, В.С.Копча, І.В.Огороднійчук; за ред.М.А.Андрейчина. – Тернопіль: ТДМУ, 2015. – 320 с.

16. Структурно-логічна схема вивчення навчальної дисципліни

Вивчення цієї дисципліни безпосередньо спирається на:	На результати вивчення цієї дисципліни безпосередньо спираються:
- «Епідеміологія» - «Військова епідеміологія» - «Гігієна» - «Військова гігієна» - «Інфекційні хвороби» - «Військова токсикологія, радіологія та медичний захист»	- «Лікарська практика» - «Військова практика» - Написання магістерської роботи

17. Глосарій

вакцинація (щеплення, імунізація) - створення штучного імунітету в людини до певних інфекційних хвороб шляхом введення вакцини чи імуноглобуліну;

інфекційні хвороби - розлади здоров'я людей, що викликаються живими збудниками (вірусами, бактеріями, рикетсіями, найпростішими, грибами, гельмінтами, кліщами, іншими патогенними паразитами), продуктами їх життєдіяльності (токсинами), патогенними білками (пріонами), передаються від заражених осіб здоровим і схильні до масового поширення;

особливо небезпечні інфекційні хвороби - інфекційні хвороби (у тому числі карантинні: чума, холера, жовта гарячка), що характеризуються важкими та (або) стійкими розладами здоров'я у значній кількості хворих, високим рівнем смертності, швидким поширенням цих хвороб серед населення;

дезінфекційні заходи (дезінфекція, дезінсекція, дератизація) - заходи щодо знищення у середовищі життєдіяльності людини збудників інфекційних хвороб (дезінфекція) та їх переносників - комах (дезінсекція) і гризунів (дератизація);

епідемія - масове поширення інфекційної хвороби серед населення відповідної території за короткий проміжок часу;

епідемічна ситуація - показник епідемічного благополуччя території (об'єкта) у певний час, що характеризується рівнем і динамікою захворювання людей на інфекційні хвороби, наявністю або відсутністю відповідних факторів передачі інфекції та іншими обставинами, що впливають на поширення інфекційних хвороб;

благополучна епідемічна ситуація - інфекційні хвороби не реєструються або реєструються їх поодинокі випадки, відсутні сприятливі умови для поширення цих хвороб;

нестійка епідемічна ситуація - рівень захворювання людей на інфекційні хвороби не перевищує середні багаторічні показники, проте є сприятливі умови для поширення цих хвороб;

неблагополучна епідемічна ситуація - рівень захворювання людей на інфекційні хвороби перевищує середні багаторічні показники, реєструються спалахи інфекційних хвороб;

інкубаційний період - максимальний відрізок часу, що минає від моменту зараження людини збудниками інфекційної хвороби до появи перших симптомів цієї хвороби;

ізолятор - спеціалізований заклад охорони здоров'я, призначений для госпіталізації контактних осіб з метою їх обстеження, профілактичного лікування та здійснення медичного нагляду за ними;

обсерватор - спеціалізований заклад охорони здоров'я, призначений для госпіталізації осіб, які виявили бажання покинути територію карантину, з метою їх обстеження та здійснення медичного нагляду за ними;

календар профілактичних щеплень - нормативно-правовий акт центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я, яким встановлюються перелік обов'язкових профілактичних щеплень та оптимальні строки їх проведення;

контактні особи - особи, які перебували в контакті з джерелом інфекції, внаслідок чого вони вважаються зараженими інфекційною хворобою;

карантин - адміністративні та медико-санітарні заходи, що застосовуються для запобігання поширенню особливо небезпечних інфекційних хвороб;

медичні імунобіологічні препарати - вакцини, анатоксини, імуноглобуліни, сироватки, бактеріофаги, інші лікарські засоби, що застосовуються в медичній практиці з метою специфічної профілактики інфекційних хвороб;

носіє збудника інфекційної хвороби - людина, в організмі якої виявлено збудників інфекційної хвороби при відсутності симптомів цієї хвороби;

обмежувальні протиепідемічні заходи - медико-санітарні та адміністративні заходи, що здійснюються в межах осередку інфекційної хвороби з метою запобігання її поширенню;

осередок інфекційної хвороби - місце (об'єкт, територія), де виявлено джерело інфекції та відповідні фактори передачі інфекції;

санітарно-протиепідемічні правила і норми - нормативно-правові акти (накази, інструкції, правила, положення тощо) центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я, вимоги яких спрямовані на запобігання виникненню та поширенню інфекційних хвороб;

первинний вакцинальний комплекс - курс профілактичних щеплень, необхідний для створення базового імунітету проти певних інфекційних хвороб;

протиепідемічні заходи - комплекс організаційних, медико-санітарних, ветеринарних, інженерно-технічних, адміністративних та інших заходів, що здійснюються з метою запобігання поширенню інфекційних хвороб, локалізації та ліквідації їх осередків, спалахів та епідемій;

профілактичні щеплення - введення в організм людини медичних імунобіологічних препаратів для створення специфічної несприйнятливості до інфекційних хвороб;

поствакцинальні ускладнення - важкі та (або) стійкі розлади здоров'я, викликані застосуванням медичних імунобіологічних препаратів;

ревакцинація - повторне введення вакцини чи анатоксину з метою підтримання штучного імунітету в людини до певних інфекційних хвороб.

спалах інфекційної хвороби - декілька захворювань на інфекційну хворобу, пов'язаних між собою спільним джерелом та (або) фактором передачі інфекції;

санітарна охорона території України - система організаційних, медико-санітарних, санітарно-гігієнічних, лікувально-профілактичних та протиепідемічних заходів, спрямованих на запобігання занесенню та поширенню на території України особливо небезпечних інфекційних хвороб, а в разі їх виникнення - на недопущення поширення цих хвороб за межі України, а також на запобігання ввезенню на територію України товарів, хімічних, біологічних і радіоактивних речовин, відходів та інших вантажів, небезпечних для життя та здоров'я людини;

фактори передачі збудників інфекційних хвороб - забруднені збудниками інфекційних хвороб об'єкти середовища життєдіяльності людини (повітря, ґрунт, вода, харчові продукти, продовольча сировина, кров та інші біологічні препарати, медичні інструменти, предмети побуту тощо), а також заражені збудниками інфекційних хвороб живі організми, за участю яких відбувається перенесення збудників інфекційних хвороб від джерела інфекції до інших осіб.

Провідний лектор:

Професор кафедри військово-профілактичної медицини

д.мед.н., доцент

підполковник медичної служби

І.ОГОРОДНІЙЧУК